

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus, kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lautakunnan toimintaan kuuluu myös palvelualueen yhteisten toimintojen kokonaisuus.

Sivistyspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuremmat mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Lautakunnan toiminnassa edistettiin vuoden 2022 aikana erityisesti yhdenvertaisuutta, omaehtoista toimintaa ja liikkumista sekä tuettiin lasten ja nuorten kasvua ja oppimista. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistymiseen valmistautuminen oli keskeistä toiminnan suunnittelussa ja ennakoinnissa. Sivistyspalveluihin siirtyville ja hyvinvointialueen kanssa yhteisiksi muodostuville palveluille luotiin toimintaedellytyksiä. Hyvinvointikeskusten koordinointi siirtyi sosiaali- ja terveystaloustaivastavista sivistyspalvelujen palvelualueelle syksyllä 2022. Palveluverkon kehittämistä jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Pitkittänyt koronapandemia sekä epävarmuuden, turvattomuuden ja kustannustason nousu vaikuttivat lautakunnan alaiseen toimintaan merkittävästi. Muun muassa huoli lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnista, henkilöstön jaks-

minen, lisääntyneet sairauspoissaolot ja työvoiman saatavuus haastoivat toimintaa poikkeuksellisen ajan edelleen jatkuessa. Haasteista huolimatta toimintoja pystyttiin kehittämään lähes talousarvion ja palvelu- ja vuosisuunnitelman mukaisesti.

Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä (sis. esiopetuksen) oli vuonna 2022 yhteensä 10 533 lasta (2021: 10 708). Yksityisessä varhaiskasvatuksessa lapsia oli kaikkiaan 2089 (2021: 2095), joista palvelusetelipäiväkodissa 1629 (2021: 1476), ostopalvelupäiväkodissa 120 (2021: 163) ja yksityisen hoidon tuella 340 (2021: 456) lasta. Lapsimäärät ovat koko vuoden keskiarvoja.

Perusopetuksessa oli yhteensä 18 298 oppilasta. Peruskoululaisten määrä pysyi samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna. Luokkamuotoisen erityisopetuksen pienryhmien määrä kasvoi yhdeksällä ja tuen koordinoitua jatkettiin koulupolkukohtaisesti. Perusopetusikäisten lasten määrän arvioidaan kasvavan tulevina vuosina.

Koronarajoitusten poistuminen virkisti kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kävijämääriä. Kaupungin kulttuuri-kohteet tavoittivat noin 2,9 miljoonaa asiakasta. Museot tekivät aukiolokausiin suhteutettuna kaikkien aikojen kävijäennätyksensä. Vuoden aikana toteutui useita, osin aiemmilta vuosilta siirtyneitä urheilu- ja kulttuuritapahtumia. Myös nuorisopalveluiden kävijämäärät palautuivat kokoontumisrajoitusten poistuessa – nuorisopalveluissa tilastoitiin vuoden aikana yli 118 000 osallistumiskertaa (2021:111 000). Kesäkuussa käynnistynyt uusi työmuoto, liikkuva nuorisotyö tavoitti alueilla 1422

nuorta ja kouluvierailuilla 1071 nuorta. Näiden lisäksi elämyksiä ja hyvinvointia tarjosivat julkinen taide, ulkoliikuntaolosuhteet, vuokrattavat tilat, verkossa toimivat palvelut sekä avustettavien yhteisöjen toiminta.

Pispalan koulun perusparannus valmistui ja koulu otettiin käyttöön syyslukukauden alkaessa (koulussa myös esioppilaat). Ikurin ja Vellamon päiväkotien perusparannukset valmistuivat kesällä 2022 (käyttöönotto 8/2022). Ikurin nimi vaihtui samassa yhteydessä Myllypuron päiväkodiksi. Tahmelan päiväkoti siirtyi syksyllä 2022 sisäilmaongelmien vuoksi Hyhkyn koulun pihassa olevaan väistötilaan uuden päiväkodin rakentamisen ajaksi. Lintulammen ja lidesrannan päiväkodeista luovuttiin kesällä 2022. Uusia palvelusetelipäiväkoteja avattiin Niemenrantaan Nappulaniemi (8/2022) ja Ranta-Tampellaan Sunshine (11/2022). Palvelusetelipäiväkoti Pikku Tutkijan toiminta Annalassa päättyi vuoden 2022 lopussa.

Lautakunnalle asetettujen toiminnan tavoitteiden toteuma

Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle asetettiin vuoden 2022 talousarviossa 10 sitovaa toiminnan tavoitetta. Vuoden lopun tilanteessa tavoitteista kolme toteutui ja kolme toteutui osittain. Kaksi tavoitetta jäi toteutumatta ja kahden tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.

Keskeiset poikkeamat toteumissa liittyvät työntekijäkokemuksen parantumiseen sekä osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman valmistumiseen. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Nro Toiminnan tavoite 2022 Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2022)

Nro	Toiminnan tavoite 2022	Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2022)	
1	Vähintään 70 % 3. ja 7. -luokkalaisten lapsista kokee olonsa hyväksi koulussa	Tampereen perusopetuksen kaikista oppilaista kokee olonsa hyväksi koulussa 88,9 %. 3.-luokkalaisten kokee olonsa hyväksi koulussa 94,7 % ja 7.-luokkalaisten 83,2 %. Tavoite toteutui.	+
2	Kaupungin Lupa harrastaa -harrastusryhmien 1.-9. -luokkalaisten lasten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupungin Lupa harrastaa -ryhmiin on ilmoittautunut 5450 oppilasta lukuvuoden 2021-2022 aikana. Lupa liikkuu -harrastustunnit ovat tavoittaneet noin 42500 oppilasta. Ilmoittautumisjärjestelmä on muuttunut vuodelle 2022, joten tarkkaa vertailuarvoa ei ole vuodelta 2021. Arvio on, että kasvua on tapahtunut noin 30 %. Tavoite toteutui.	+

4	Pienten lasten alueellisen tuen saatavuus on parantunut vuoteen 2020 verrattuna	Pienten lasten tukea järjestetään yhä enemmän alueellisesti ja koko kaupunkia palvelevia ryhmiä on vähennetty. Toimintakaudella 2019–2020 integroituja varhaiskasvatusryhmiä oli 20 ja kaudella 2022–2023 ryhmiä on 28 sekä yksi koko kaupunkia palveleva varhaiskasvatuksen erityisryhmä. Integroituja esiopetusryhmiä toimintakaudella 2019–2020 oli 3 ja toimintakaudella 2022–2023 ryhmiä on 19. Määräaikaisten varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja avustajien määrää on lisätty vuonna 2022 yhteensä 52 henkilöllä vuoteen 2020 verrattuna. Tavoite toteutui.	+
17	Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma ja siihen liittyvä mittaristo on valmistunut	Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelmatyön edetessä tunnistettiin tarve perusteellisemmalle kaupunkitasoisien osallisuustyön tarkastelulle, käsitteiden määrittelylle sekä tavoitteenasetannalle. Laaja nykytilan kartoitus on valmistunut. Suunnitelmatyön tueksi käynnistyi lyhyt Sitra-rahoitteinen hanke. Suunnitelman arvioidaan valmistuvan keväällä 2023. Tavoite ei toteutunut.	-
18	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Museot ylsivät alkuvuoden koronasuluista huolimatta lähes kaikkien aikojen ennätykseen. Vuoden 2019 kävijämäärä (203 000) ylittyi ja oli 228 000. Tampere Filharmonia keräsi raportointivuonna noin 78 000 kuulijaa. Vertailuvuonna (2019) 102 000. Kirjastossa vieraili 2019 yli 2,8 milj. asiakasta. Asiointitapojen ja tapahtumien koronasulkujen vuoksi kävijämäärä jäi 2,1 milj. asiakkaaseen. Särkänniemen koko vuoden kävijämäärä oli n. 562 000, joka jäi vielä vuoden 2019 luvusta, 681 000. Teattereiden ja festivaalien tilastot eivät ole vielä valmistuneet, mutta ennakkotietojen mukaan kävijämäärä on toteutunut 80–100 % vuoteen 2019 verrattuna. Tavoite toteutui osittain.	+/-
19	Suurtapahtumien ja kongressien määrä on palautunut vuoden 2019 tasolle	Vuonna 2022 suur tapahtumatyöryhmässä käsiteltyjen ja toteutuneiden suur tapahtumien määrä (13 kpl) on palautunut vuoden 2019 tasolle (12 kpl). Kansainvälisten kongressien määrä vuonna 2022 (n. 37 kpl) oli noin puolet vuoden 2019 määrästä (78 kpl). Vuoteen 2021 (16 kpl) verrattuna määrä on kaksinkertaistunut, ja vuoden 2019 tasolle odotetaan palaututtavan vuonna 2024. Tavoite toteutui osittain.	+/-
20	Mielikuva kulttuuritarjonnan monipuolisuudesta on parantunut vuoteen 2020 verrattuna	Taloustutkimuksen kysymysasettelu on muuttunut ja tulokset eivät ole vertailukelpoisia. Tutkimuksen mukaan 52 % vastaajista ajattelee monipuolisen kulttuuritoiminnan olevan Tampereelle ominaista. Maan kuntien keskiarvo on 11%. Aiemman kysymysasettelun luku oli 71 %. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	?
35	2. ja 7. -luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna	Perusopetuksen oppimistuloksista tarkasteltavaa lukutaitoa mittaavat arvioinnit toteutettiin tässä muodossa ensimmäistä kertaa. Vertailutietoa edelliseen vuoteen ei ole saatavilla. Tampereen oppilaat menestyivät lukutaidon arvioinnissa hyvin. Oppilaiden keskimäärälliset ratkaisuprosentit olivat tilastollisesti korkeampia verrattaessa niitä muihin kuntiin. Tytöt menestyivät tilastollisesti merkitsevästi poikia paremmin. Tamperealaisten poikien tulokset olivat kuitenkin keskimääräistä parempia koko Suomen aineistossa. Tampereen koulujen lukutaitoerot tasoittuvat myös koulupolun aikana. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	?
42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuskyselyn tulokset eivät parantuneet QWL-indeksin (työelämän laatu) osalta edellisen vuoden joulukuun kyselyn tulokseen nähden. Tuloksen ero oli kuitenkin hyvin pieni (QWL-indeksi Q4/2022: 59 %; Q4/2021: 59.7 %). Työntekijäkokemuskyselyn tulokset olivat laskeneet selvemmin eNPS-arvon (työpaikan suosittelu) osalta, tulos oli Q4/2022:8,26; Q4/2021:12,56. Tavoite ei toteutunut.	-
44	Asiakaskokemus on parantunut perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa edelliseen vuoteen verrattuna	Perusopetuksen asiakaskokemus oli 8,28 (vastauksia 3250, asteikolla 4–10). Vuonna 2021 se oli 8,44 (vastauksia 1271). Nuorisopalvelujen asiakaskokemuksen NPS oli 67, kun vuonna 2021 se oli 66. Tavoite toteutui osittain.	+/-

Tuottavuus

Talouden päämittarien asukaskohtaiset nettokustannukset kasvoivat 2,1 % ja käyttökustannukset 2,8 % edellisvuoteen verrattuna. Nettokustannusten maltilliseen kasvuun on vaikuttanut osaltaan toimintatuottojen elpyminen laajojen koronasulkujen jälkeen sekä keväällä toteutuneet lakkopäivät. Palveluhankintojen kasvua selittää mm. palvelusetelipäivähoidon laajen-

tuminen ja indeksikorotukset sekä perusopetuksen kotikuntakorvaukset. Lisäksi esi- ja perusopetuksen ateria-laskutusmalliin sisällytettiin myös elintarvikkeet, jotka aiemmin kirjattiin aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmään. Asiakaskokemus on lähellä tavoitetasoa suurimmassa osassa yksiköitä, mutta muutamien palvelujen matalampi tulos heikentää kokonaistulosta.

Työntekijäkokemus on edelleen hyvällä tasolla. Sairauspoissaolot ovat kasvaneet selvästi edellisvuodesta erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluissa, jossa koronatilanne vaikutti sairauspoissaolojen lisääntymiseen.

Tuottavuusmittarit, Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2022	Ero
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 663	-1 697	-1 706	9
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 854	-1 906	-1 913	7
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-909	-932	-939	7
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-359	-393	-383	-10
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus (NPS)*, Kulttuuri, Liikunta ja nuoriso	57	53	65	-12
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	59,7	59,0	60,0	-1,0
Sairauspoissaolot, %	4,60	5,44	4,10	1,34
Tilatehokkuus, htm2/asukas	2,01	1,96	1,97	-0,01
Asukasmäärä	244 223	249 060	247 000	2 060

Tavoite 2022 on muutettu talousarvio 2022. Ero on tilinpäätöksen 2022 ja tavoitteen 2022 välinen ero.

Lautakunnan talous

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan toimintakate toteutui 1,2 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana talousarviomuutoksia, jotka heikensivät lautakunnan toimintakatetta 1,8 milj. euroa. Tilinpäätöksessä nettomenojen kasvu on 16,5 milj. euroa eli 4,1 % edellisvuoteen verrattuna. Nettomenojen kasvuun vaikutti erityisesti palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen kasvu. Vastaavasti toimintatuottojen kasvu oli vahvaa, kun kulttuuri- ja liikuntapalvelujen toiminta palautui normaalille tasolle edellisvuoden koronasulkujen jälkeen.

Toimintatuotot toteutuivat 2,4 milj. euroa budjetoitua suurempina. Maksu- ja myyntituottojen ylitys johtui historiallisten museoiden ja Sara Hildénin taidemuseon hyvästä yleisömenestyksestä. Lisäksi tuet ja avustukset ylittivät työterveyshuollon korvauksista, varhaiskasvatuksen erityisavustuksesta ja kulttuurin projektituista johtuen. Vastaavasti vuokratuotot toteutuivat budjetoitua pienempinä alkuvuoden koronarajoitusten vuoksi.

Toimintakulut ylittyivät 3,6 milj. euroa, mikä johtui pääosin palvelujen ostojen ylityksestä. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset aiheutuivat työterveyden kustannuksista, ateriapalvelujen ostoista, varhaiskasvatuksen

asiakaspalvelujen ostoista ja palvelusetelipäivähoidosta, muualla koulua käyvien oppilaiden koulunkäyntikustannuksista sekä museopalvelujen näyttelyihin liittyvistä kustannuksista. Henkilöstökulujen ylitykseen vaikutti arvioitua suurempi lomapalkkavelan muutos erityisesti varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa. Lisäksi koronatilanne on kasvattanut sairauspoissaoloja ja sijaisten määrän merkittävä kasvu on lisännyt henkilöstömenoja. Vastaavasti keväällä toteutuneet lakko-päivät alensivat henkilöstökulujen toteumaa yhteensä noin 3,2 milj. euroa. Kulttuuripalvelujen henkilöstökulut alittuivat mm. rekrytointien viiveestä johtuen. Kalustohankinnat toteutuivat talousarviota pienempinä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakennushankkeiden viivästyisestä johtuen. Vastaavasti kulttuuripalveluissa aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät museoiden näyttelyihin liittyvistä materiaalikustannuksista johtuen ja liikuntapalveluissa polttoaineiden hinnannoususta johtuen. Avustusten ylitykset johtuvat lakisääteisen kotihoidon tuen sekä aamu- ja ilta-päivätoiminnan avustuksista johtuen. Vuokratulujen ylitys aiheutuu ICT-laitteiden vuokrista, johon vaikuttaa

varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen laitekannan lisääntyminen. Muiden toimintakulujen ylitys aiheutuu mm. Mustavuoren laskettelurinnetoiminnan tuesta ja Vapriikin pääsymaksutulujen osuuden tilityksestä postimuseosäätiölle.

Nettoinvestointien toteuma oli 5,9 milj. euroa. Investoinnit toteutuivat 6,9 milj. euroa talousarviota pienempinä, mikä johtui rakennushankkeiden aika-tilamuutoksista ja ensikertaisen kalustamisen toimitusten viivästyisestä useissa eri kohteissa. Leinolan päiväkodin, Hyhkyn esiopetus- ja koulutilojen sekä Sammon ja Messukylän koulujen ensikertainen kalustaminen siirtyi vuodelle 2023. Liikuntapalvelujen rakennushankkeet viivästyivät mm. Kaupin urheilupuiston kehittämisen sekä Vuoreksen reittien ja Peltolammin ulkoalueiden rakentamisen osalta. Myös kulttuuripalvelujen osalta remonttien viivästyminen aiheuttivat investointien siirtymistä seuraavalle vuodelle; suurimpina kohteina Tampere Filharmonian soitinhankinnat, Pakkahuoneen äänentoistolaitteet, Vapriikin ja Rupriikin uudistustyöt sekä Haiharan näyttelytekniikka.

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero
Toimintatuotot			
Myyntituotot	10 480	9 576	904
Maksutuotot	20 842	20 099	743
Tuet ja avustukset	13 455	12 648	807
Vuokratuotot	973	1 205	-232
Muut toimintatuotot	938	810	128
Toimintatuotot yhteensä	46 688	44 337	2 351
Valmistus omaan käyttöön	60	0	60
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-187 672	-187 410	-262
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-37 041	-36 931	-109
Muut henkilösivukulut	-7 035	-7 258	223
Palvelujen ostot	-98 377	-94 903	-3 474
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 525	-12 378	853
Avustukset	-29 675	-29 264	-411
Vuokratulut	-96 658	-96 456	-201
Muut toimintakulut	-1 324	-1 089	-235
Toimintakulut yhteensä	-469 247	-465 690	-3 556
Toimintakate	-422 559	-421 353	-1 206
Rahoitustuotot ja -kulut	37	0	37
Vuosikate	-422 522	-421 353	-1 169
Poistot ja arvonalentumiset	-5 403	-6 854	1 451
Tilikauden tulos	-427 925	-428 207	282

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-5 937	-12 854	6 917	-9 100	-3 754	0
Rahoitusosuudet	20	0	20	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-5 916	-12 854	6 938	-9 100	-3 754	0

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-422 476	-421 278	-1 198	-419 476	-1 802	-0
Hiedanranta	-83	-75	-8	-75	0	0

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Sivistys- ja kulttuurilautakunta, nettoinvestoinnit	-5 916	-12 854	6 938	-9 100	-3 754	0

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä tuottaa lakisääteistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Palvelut järjestetään siten, että toiminnan johtamisessa ja ohjauksessa toteutetaan sujuvan kasvun ja opinpolun periaatetta. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista lapsilähtöisesti yhteistyössä perheen ja monialaisten asiantuntijoiden kanssa. Esiopetusta toteutetaan perusopetuslain mukaisesti. Toiminnan järjestämisestä ja kehittämisestä vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä.

Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta ja perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Tampereen kaupungissa tuotetaan varhaiskasvatuspalveluja sekä kunnallisena että yksityisenä palveluna. Kunnallisena palveluna järjestetään päiväkotihoidon, perhepäivähoitoa ja avointa varhaiskasvatusta. Lisäksi järjestetään esiopetusta täydentävänä toimintana varhaiskasvatusta ja kerhotoimintaa sekä erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus, esiopetus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Tampere ja Tampereen seutukunnat järjestävät varhaiskasvatusta kuntien välisenä ostopalveluna seutusopimuksen mukaan.

Palvelukokonaisuuden talous

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakate toteutui 0,4 milj. euroa talousarviota heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat 0,6 milj. euroa budjetoitua parempana, mikä aiheutui maksutuottojen sekä tukien ja avustusten ylityksistä. Asiakasmak-sutulojen ylitys oli 0,2 milj. euroa. Tukien ja avustusten 0,4 milj. euron ylitykseen vaikutti turvattomista oloista tulleiden lasten valtion 0,3 milj. euron erityisavustus, jota ei oltu huomioitu talousarviossa. Lisäksi korvaus työterveyshuollosta toteutui suunniteltua parempana.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 0,9 milj. euroa, mikä aiheutui pääosin palvelujen ostojen toteumasta. Palvelujen ostojen 1,1 milj. euron ylitykset aiheutuivat mm. ateriapalvelujen ostoista, asiakaspalvelujen ostoista ja palvelusetelimenoista sekä toimistopalvelujen ja tulkkaus-kustannusten kasvusta. Palvelusetelipäiväkodeissa on ollut tuettuja ja ukrainalaisia lapsia ennakoitua enemmän. Korotettujen palvelusetelien määrä on ollut ennakoitua suurempi. Henkilöstökulujen 0,3 milj. euron ylitykseen vaikutti lomapalkkavelan muutoksen arvioitua suurempi jaksotus. Koronatilanne on kasvattanut sairauspoissaoloja merkittävästi ja sijaiskustannukset ovat lisänneet henkilöstömenoja. Vuosilomia on jäänyt käyttämättä sairastumisten vuoksi, joka näkyy lomapalkkavelan kasvuna. Palkallisen ajan sijaisten määrässä on ollut noin 15 % kasvu edellisiin

vuosiin verrattuna. Lisäksi on palkattu akuuttiin tarpeeseen kolme lastenhoitajan varahenkilöä jokaiselle alueelle määräaikaisella, kahden kuukauden työsopimuksella. Vastaavasti keväällä toteutuneet lakkopäivät vähensivät henkilöstökulujen toteumaa noin 1,0 milj. euroa. Kaluston ostot ja tarvikehankinnat toteutuvat 0,8 milj. euroa budjetoitua pienempinä rakennushankkeiden viivästymisen vuoksi. Avustusten 0,2 milj. euron ylitys johtui kotihoidon tuen indeksikorotuksista. Vuokrakulut ylittivät budjetin 0,3 milj. eurolla lähinnä ICT-laitteiden määrän kasvusta johtuen.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen investoinnit kohdistuivat pääosin päiväkotien ja esiopetustilojen ensikertaiseen kalustamiseen. Suurimpia yksittäisiä kohteita olivat Olkahisen, Sammon, Vellamon, Leinolan, Ikurin, Multisillan ja Isokuusen päiväkotien ensikertainen kalustaminen. Investoinnit toteutuivat 0,7 milj. euroa talousarviota pienempinä. Leinolan päiväkodin sekä Hyhkyn koululla sijaitsevien esiopetustilojen ensikertainen kalustaminen siirtyvät rakentamisaikataulun muutoksesta johtuen vuodelle 2023.

Toiminnan keskeiset muutokset

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakastyytyväisyys säilytettiin hyvänä sairauspoissaolojen merkittävästä kasvusta sekä työvoimapulasta huolimatta.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaa kehitettiin strategisten painopisteiden avulla, jotka toimintakaudella 2021–2022 olivat: tuki kasvun ja opinpolulla, osallisuus ja yhteisöllinen toimintakulttuuri, kestävä elämäntapa, tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen sekä digitaalisen osaamisen vahvistaminen.

Uusi toiminnanohjausjärjestelmä eVaka otettiin käyttöön huhtikuussa ja sen jatkokehittäminen eteni suunnitelmallisesti.

Tampereen varhaiskasvatussuunnitelmaa uudistettiin monialaisessa yhteistyössä ja se otettiin käyttöön elokuussa. Lisäksi osaamisen vahvistamiseksi käynnistettiin henkilöstökoulutukset ja laadun arviointityön vahvistamiseksi osallistuttiin Karvin sähköisen arviointijärjestelmän pilotointiin.

Rekrytointiprosesseja ja perehdytystä on uudistettu ja kehitetty.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	14 303	13 731	571	12 153	0	1 579
Toimintakulut	-151 329	-150 406	-922	-147 167	-1 691	-1 548
Toimintakate	-137 026	-136 675	-351	-135 014	-1 691	31
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-736	-1 403	667	-834	-569	0

Perusopetus

Perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät perusopetus, monikielisille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Monikielisille oppilaille tarjotaan perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.-2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.-9. luokan oppilaille.

Palvelukokonaisuuden talous

Perusopetuksen toimintakate toteutui 0,9 milj. euroa talousarviota heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat 0,6 milj. euroa budjetoitua suurempina. Myyntituotot toteutuivat 0,2 milj. euroa budjetoitua suurempina, koska perusopetuksessa oli ennakoitua enemmän ulkokuntalaisia lapsia. Tukien ja

avustusten 0,3 milj. euron ylitykseen vaikutti korvaus työterveyshuollosta. Myös maksutuotot ja muut toimintatuotot toteutuivat hieman budjetoitua parempina.

Toimintakulut toteutuivat 1,4 milj. euroa talousarviota suurempina mikä aiheutui pääosin palvelujen ostojen toteumasta. Palvelujen ostojen 1,9 milj. euron ylitykset aiheutuivat mm. Tampereen ulkopuolella koulua käyvien oppilaiden koulunkäytinkustannuksista, työterveyspalvelujen käytöstä, ict- ja toimisto- ja asiantuntijapalveluista sekä koneiden ja kaluston kunnossapitokustannuksista. Työterveyspalvelujen ylitykseen vaikutti osaltaan koronakäyntien ja -testauksen aiheuttamat kulut. Henkilöstökulujen 0,3 milj. euron ylitykseen vaikutti lomapalkkavelan muutoksen arvioitua suurempi jaksotus. Lakopäivät vaikuttavat henkilöstökulujen toteumaa alentavasti noin 1,9 milj. euroa. Vastaavasti sairauspoissaolot ovat kasvaneet koronapandemian vuoksi ja

palkallisen ajan sijaisten määrä on tästä johtuen kasvanut noin 27 % edellisiin vuosiin verrattuna. Lisäksi Ukrainasta saapuvien lasten opetuksen järjestäminen lisää henkilöstömenoja. Kaluston ostot ja tarvikehankinnat toteutuvat 0,7 milj. euroa budjetoitua pienempinä Sammon, Hyhkyn ja Messukylän koulujen rakennushankkeiden viivästyminen vuoksi. Avustusten 0,3 milj. euron ylitys johtui aamu- ja iltapäivätoiminnan avustuksista.

Perusopetuksen investoinnit kohdistuivat pääosin koulujen ensikertaiseen kalustamiseen. Suurimpia yksittäisiä kohteita olivat Sammon, Hyhkyn, Messukylän ja Pispalan koulun ensikertainen kalustaminen. Investoinnit toteutuivat 2,4 milj. euroa talousarviota pienempinä rakennushankkeiden viivästyisestä johtuen. Hyhkyn, Sammon ja Messukylän koulujen ensikertainen kalustaminen siirtyy rakentamisaikataulun muutoksesta johtuen vuodelle 2023.

Toiminnan keskeiset muutokset

Yleismaailmallisten kriisien vuoksi reagoitiin oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeisiin vahvistamalla matalankynnyksen konsultaatiota, opettajien mentorointia, kouluvalmentajamallia sekä lisättiin resurssiopettajia ja tukiovetusta.

Perusopetuksen toimintaa kehitettiin strategisten painopisteiden avulla lukuvuonna 2021-2022: lukutaito, harrastaminen, digitaalinen oppimateriaali, laadukas ja kiireetön kohtaaminen sekä ekososiaalinen sivistys.

Valtakunnallinen DigiOne-hanke on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Uusi toiminnanohjausjärjestelmä luo perusopetukselle uutta digitaalista palvelualustaa.

Opetus ja lukuvuosisuunnitelmia päivitettiin koulun toimintakulttuurin muuttamiseksi oppilaita osallistavammaksi ja yhteisöllistä toimintakulttuuria lisääväksi. Joustavan perusopetuksen opetussuunnitelma yhdenmukaistettiin. Pitkien kielten opetustarjontaa lisättiin ja koulupolku yhteistyötä vahvistettiin niin, että oppilaat voivat opiskella valitsemaansa pitkää kieltä joko valinnaisena tai pakollisena A-kielenä.

Pispalan koulun peruskorjaus valmistui ja otettiin käyttöön elokuussa. Messukylän koulun perusparannuksen osalta rakennus 1 otettiin käyttöön tammikuussa. Rakennus 2 kaksi valmistui loppuvuonna.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	15 301	14 711	591	13 971	0	739
Toimintakulut	-206 990	-205 548	-1 442	-205 381	549	-715
Toimintakate	-191 688	-190 837	-851	-191 410	549	24

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-635	-2 944	2 309	-2 142	-802	0

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laisaa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja vetovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä Tampereen museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti.

Palvelukokonaisuuden talous

Kulttuurin toimintakate toteutui 0,5 milj. euroa budjetoitua parempana.

Toimintatuotot toteutuivat 1,4 milj. euroa talousarviota suurempina. Historiallisten museoiden ja Sara Hildénin taidemuseon hyvä yleisömenestys vaikutti myyntituottojen (0,7 milj. euroa)

ja maksutuottojen (0,7 milj. euroa) talousarviota parempaan kertymään. Vastaavasti Tampere Filharmonian, Tampereen seudun työväenopiston ja Tampereen taidemuseon maksutulot toteutuivat suunniteltua pienempinä alkuvuoden vähentyneistä asiakasmääristä johtuen. Tuet ja avustukset toteutuivat 0,3 milj. euroa budjetoitua suurempina saaduista projektirahoituksista johtuen. Vuokratuotot alittivat talousarvion 0,3 milj. eurolla alkuvuoden koronarajoitusten aiheuttamista tilavuokrauksen katkoista johtuen.

Toimintakulujen toteuma oli 0,9 milj. euroa budjetoitua suurempi. Suurimmat ylitykset olivat palvelujen ostoissa sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmässä. Palvelujen ostojen 1,0 ylitys aiheutui pääosin museoiden näyttelyihin liittyvistä kustannuksista. Suurten näyttelyiden vaihdoista aiheutui mm. kuljetuskustannuksia. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmän 0,5 milj. euron ylitys johtui museoiden näyttelyjen vaihdosta aiheutuvista materiaalikuluista ja mm. polttoainekustan-

nusten noususta. Myös vuokratulot ja muut toimintakulut toteutuivat hieman budjetoitua suurempina. Vastaavasti henkilöstökulut toteutuivat 0,7 milj. euroa talousarviota pienempinä. Henkilöstökulujen suunniteltua pienempi toteuma aiheutui rekrytointien viiveestä sekä sijaisten vähäisestä tarpeesta toimintojen ollessa alkuvuonna normaalia supistetummat. Henkilöstökulut alittivat eniten kirjastopalveluissa.

Kulttuuripalvelujen investoinneista iso osa liittyi eri kohteiden uudistus- ja kunnostustöihin ja niitä jatketaan vielä vuonna 2023. Remonttien viivästyminen johtuivat mm. erilaisista toimitusvaikeuksista. Investoinnit toteutuivat 1,1 milj. euroa talousarviota pienempinä. Remonttien viivästyminen aiheuttivat investointien siirtymistä seuraavalle vuodelle. Suurimpia siirtyviä investointeja olivat Tampere Filharmonian soitinhankeinnot, Pakkahuoneen äänentoistolaitteet, Vapriikin ja Rupriikin uudistustyöt sekä Haiharan näyttelytekniikka.

Toiminnan keskeiset muutokset

Palvelutoiminta palasi normaaliin pandemian jäljiltä. Palvelut tavoittivat 2,85 milj. asiakasta. Asiakkaat palasivat erityisesti museoihin, joissa tehtiin aukiolokuukausiin suhteutettuna kävijäennätys.

Kulttuuritiloja kehitettiin tuomalla olemassa olevat omaehtoiset kulttuuritilat palveluryhmän vuokraus- ja avustustoiminnan piiriin. Väliaikaisesti tyhjillään olevien tilojen kulttuurikäytön toimintamalli luotiin.

Museoiden, kirjaston, Tampere Filharmonian ja Tampereen seudun työväenopiston tulotavoitteita ja asiakasmaksuja korotettiin.

Kulttuuripääkaupunkihaussa syntyneitä ideoita toteutettava Operaatio Pirkanmaa -hanke käynnistyi. 20 kunnan yhteisessä kehittämishankkeessa edistetään erityisesti kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä. Pirkanmaan kulttuuripankki avattiin.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	10 991	9 624	1 367	9 136	0	488
Toimintakulut	-66 777	-65 920	-857	-65 145	-227	-548
Toimintakate	-55 786	-56 296	510	-56 009	-227	-60

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-633	-1 761	1 128	-1 365	-396	0

Liikunta ja nuoris

Palveluryhmän tehtävä on tampere-laisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palveluryhmä vastaa liikunta- sekä nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoista liikkumista, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Palvelukokonaisuuden talous

Liikunnan ja nuorison palveluryhmän toimintakate toteutui 0,5 milj. euroa budjetoitua heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat 0,2 milj. euroa talousarviota pienempinä. Maksutuottojen toteuma oli 0,2 milj. euroa budjetoitua pienempi alkuvuoden koronarajoituksista johtuen. Koronarajoitusten poistuttua toiminta normalisoitui ja tuotot kertyvät budjetoidusti, mutta alkuvuoden vajetta ei pystytty kokonaan kompensoimaan. Lisäksi nuorisopalvelujen tuet ja avustukset toteutuivat 0,1 milj. euroa budjetoitua pienempinä ja liikuntapalvelujen vuokratuotot 0,1 milj. euroa budjetoitua suurempina.

Toimintakulujen toteuma oli 0,3 milj. euroa budjetoitua suurempi. Henkilöstökulujen 0,1 milj. euron ylitykseen vaikutti arvioitua suurempi lomapalkkavelan muutoksen jaksotus. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmä ylittyi 0,2 milj. euroa mm. polttoainekustannusten nousun vuoksi. Muut toimintakulut ylittyivät 0,1 milj. euroa johtuen mm. Mustavuoren laskettelurinnetoiminnan

tuesta. Vastaavasti avustusten sekä koneiden ja laitteiden vuokratulujen toteumat olivat budjetoitua pienemmät.

Liikunnan ja nuorison palveluryhmän suurimmat investointihankkeet olivat Kaupin urheilupuiston kehittäminen, Vuoreksen reittien rakentaminen ja tekonurmikenttien uusiminen. Myös useisiin eri lajien kansallisiin tai kansainvälisiin kisoihin valmistauduttiin investointirahalla. Investoinnit toteutuivat 2,8 milj. euroa budjetoitua pienempinä, mikä johtui hankkeiden viivästyisestä ja siirtymisestä osittain vuodelle 2023. Liikuntapalvelujen rakennushankkeet viivästyivät mm. Kaupin urheilupuiston kehittämisen sekä Vuoreksen reittien ja Peltolammin ulkoilualueiden rakentamisen osalta.

Toiminnan keskeiset muutokset

Talouden ennustettavuus parani, mutta alkuvuoden koronapandemian aiheuttamat käyttörajoitukset liikuntatiloissa vaikuttivat alentavasti palveluryhmän tulokertymään. Koronapandemia vaikutti myös henkilökunnan sairauspoissaoloihin.

Kaupin stadionin katsomo valmistui ja urheilupuiston muu kehittäminen eteni. Alueen kaava vahvistui. Tammelan stadionin rakentaminen ja Hakametsän Sport-Campuksen suunnittelu jatkui.

Vuoden 2022 talousarvioon saaduilla lisämäärärahoilla on käynnistetty ja vakiinnutettu liikkuva nuorisotyö, yhdenvertaisuustyö sekä digitaalinen nuorisotalotoiminta.

Kansainväliset ja kansalliset tapahtumat toteutuivat suunnitellusti.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	6 093	6 271	-178	6 275	-300	296
Toimintakulut	-44 152	-43 817	-335	-43 394	-132	-291
Toimintakate	-38 059	-37 545	-513	-37 118	-432	5

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2022	Ero	Alkuper. TA 2022	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-3 932	-6 746	2 814	-4 759	-1 987	0
Rahoitusosuudet	20	0	20	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-3 912	-6 746	2 834	-4 759	-1 987	0